

Makua saipuk ki lu'dun

Asa ata bunun tu qanciap sadu ki indangi'an tu ludun, maupa' i madia can ludun na ni'a maikiking na qanciap tu maimakua qa tupaun tu ludun, anan qa na' asat pakis niap i' namaqtu' amin na maikikina' maqaciap.

Maqat madadaingaz mita qabas sa', maca libus daingaz za' nitumaqtu ican libus tun kaquma kukuza' i, diana muqamqam mapaluq' qe lukis, maca paluqon na lukis sa, na mintunoq qa dalaq, ni'in nalu'dun mana'uz sadu'an, maupa maqat libus dika' icia diqanin sincaiv tu', na sapukun ita bunun, maqa madadaingaz za, mahau' i qalmang mapaluq lukic, mamaca mongquma ka, kilim mi malas mabukzav tu dalaq, maca heza' lukis sa mu' azun qaleqav, masamu mapaluq' i' maca kadusa'in qamisan na mulusqu'in kilim mi dani'an minang maduq, anang qa maca heza lukis can quma ka' azun qaleqav va lukis.

Maqat ludun na tupa ka madadaingaz tu, asatu malsasang lav va dalaq qa ciati' a tupaun tu', matilaq' miqumis, mamaca ni'a lu'dun masanglav sadu'an na, macia bunun na' is ang nga mapuchu' amin, namiqdi miqomiss!

Maqat kanan ngi maupadi', ciaki minmadin na tesmumut, ican ludun na' uka' in ismut kaunun, maqat madadaingaz qabas, sadu ki ismut tu,

macuz'ak ka, sintupa tu, mus vai'a tesmumut, asa tu' ni'ang muqcup' han libus i' mavai'in na qasu can libus, mamaca' sadu'an tu, maqan das sa libus sa' tupa ka palan canan tu maqtu qanup i' madin na tes mumut, a'upa maqan das sin na libus sa', maca malivusan na' na mintu noq qa ludun, ampunal li acing.

Tupa ka madadaingaz tu, asatu maqanciap sadu ki diqanin cin dangi' an ta tu bu'hav, maupa' i mamita bunun na iniqomican na, nitu sida'da' ki vang ku mita' i, talis kun ata miqumis, qanciap' ata saipuk ki libus, ananqa makukupleq qa lukic, icanludun.

Tangis sa madadaingaz' i, saduki taulu manacan sipal ninav mun can taivang ti' a, palat pu'un na pinun pin cuqes saba' tu libus, palas aqon mapapaloq, anan qa tis uni' uka'in na lukis sa, madia' a lu'dun mintunoq ampunal li lumaq bunun cin qoma, anan qa asa' ata tu maszang ngi madadaingaz tu, dangi'an ni taiklac sadu ki dangi'an ta tu dalaq. Mqomicang.

Ikulun

Haiza' qabasang dalaq ti tupaun tu' ikulun tu bunun, maszang ita' nitu maduqlac tu bunun, dangi'an ni ikul, ananqa tupa' un tu ikulun, haiza' ican Sinapalan ta laqeban munkumbu', haiza' tu' muti' un nin na bunun mun'ita tantungu, maca muncan ikulun na maupa' i, daqvisan sala ka, asatu mama' i tas'a palangan tu cang ispalucioq.

Haiza' bunun tantungu can ikulun, macihl la dangi'an, mapicihal paka'un ni tentungu qaising, picial paka'un qasu, mucuqes sin na, tupaun ni' ikulun tu : maca muqnin tantungu ka, asa tu mungaus sang tupuzu, nangaus cam ican nusung malungqu, maqabin ni ikul.

Maqat ikulun tu bunun na nitu ma'un ni pinit'ia qesin cin qasu tu mailac, maupa'i uka'i luak taki'an na, muaz sasak ki tahun, anaqa macial la bunun ni tantungu'i, madia'a kaunun sin adasun mudan, maqat ikulun tu bunun na, madupit'ia ki qasu cin hutan maduq, ispaka'un ni bunun, muaz za ikulun sasak ki tahun na abu'qannin.

Muqna ka bunun tantungu ka, ni tu kapimaupa mungaus tupuzu, tingquza' a' ikulun na kavavaa munhan nucung malongqu, qabin ni' ikul, aupa minvava ka madia'a mubungqa ka ikul, haiza'a mataz i' uka'iu, ispincial li minubungqa tu' ikul, maupa'i asakat bunun sadu tu makua ca

ikul nai ta, tisuni ki kanang di ka macu'nuq qa ikulun ni bunun, maupa' i maqat ikulun tu bunun na, mala'asaz amin uka' i hulus pinukun, ananqa maz'av maca saduan na ikul, amin nai panatas' an ni nucung, qaqabinan ni ikul.

Moqna ka bunun tantungu tupuzu'in dau ka, macumal la bunun ni uva'az paka'un ni qasu. Musukat uva'az zi' ikulun macakbit ta tian na' mataz.

A'upa maqat ikulun na nitu ma' un qaising cin qasu, muaz sasak ki tahun, aupa nitu mutaki, maupin lis asan na laqeban munsila, mahau' a' ikulun tupa tu ka' in na bunun muqna mun iti, tantungu, kucia ki' ikulun nusung mataqdut ta lunghav, paiska tudipin na bunun ni'in patantungu, ni'in maqtu laqeban, muncan ikulun patantungu maupa' i taqдутan nin na lunghav.

Tupaka qalinga ditu, nitu matmang ngi bunun, altupa tu mabingqaung sadu' an na, nitu maqenan i' na ula' an, macani' a nalauqa cia imita mekikin na ka unda'an ni kanan, nani'amin macial la sin iqomic, nani'a diqanin saipuksaipuk ita.

Pali-uni dulap

Melibuntu in saam ni-i tu munhaan Lipung ta dulap tu sediip **tu tudiip ang**. Heza naak masinoba ka siza-un i Lipung, ihaan tupa-un tu Sinsuku ta, heza istaa uvaz-az tu **dadusa, binano-az amin**, na madadaing in i melibuntu in saam ni-i tu mun-ita tantungu. Madadaing in **amin uvavaz-az naak a, asa dau nenkun munhaan Lipung ta** dulap, ansasuu munhaan pantina-un ingtuun tantungu.

Taunadiip in a **qani-an** tu na mundiip a, munhaan saam papandu-ankusbabai ta tundaza kusbabai, mopa ni-i ang a uvavaz-az un tinundaza kusbabai ka, tuza tu manahidengaz salaz, tinmamangmang salaz patataqu tu maku-aq a luhum **nait qanivalval** sadu-an, tonadadaza in haan asang i Tukiuk ka maqaqenan tataqu tu sadu-an in a asang i Tukiuk, tutuza tu manozdaingaz salaz sadu-an.

Munnastu in a kusbabai ka, tangus ang saam munhaan inai tun pantina-un **ta, kitngaa in saam mudandaan, makahaan saan Mulinanga; makahaan saam HuKkaizu; heza ang Sikuku siin Kiusiu ta**, heza ita ka tumananu-un tu asangbananaz, ma-aq nenka ka, aza-aza sia malaletaz madidikla ma-a-anak i binano-az **tu bananaz, al tupa tu** qasaman a nanu ni-i tu tan-a kis bazbazan,

paaq pu-un lusqa in havunun i binano-az tu mudana haan lumaq ti; lusqa in a binano-az a minkatini kasui, sikaka-un i uvavaz-az, punhanun pasnanava-an mapasnava teklas, medadaza sohaan pasnanava-andaing, heza ka sohaan vevi tu siduq dengaz mapasnava teklas, ma-aq is isnaqtungan in a tinsuu kedu-anan i mapapatas tu iskuzakuza, tutuza salaz tu malisihalsihal miqumis.

Munhaan saam tupa-un tu Huku-uka ta; telpitu in a, mesna-ita saam tunkusbabai musuqis munhaan Taivang ti. Tuza tu masihal dulap i maqansiap in tu samuq is mopa ta qan a.

Maqanuas a дума bunun tu sehaan saam Lipung ta, taqu-an zami ka дума bunun tu tutuza tu masihal is mundaqvis dulap, mopa inihaan a Lipung un haan Tevang ti ka, kamaheza naam sinpalas-Lipung a itqalun, taqu-an zami tu ma-aq saam a **mesnaTevang** minsuma, Ketnanu tu siduq, tupa-un tu Bununtuza, ma-aq naam a nastama ka mananu tu maqansiap salaz malasLipung, mopa me-uni issia Lipung tu malalasti. Ma-aq a tinan-a tu bunun a masantupa amin tu na tanam munhaan Lipung ta dulap, **maqtu saduu ki vevivevi tu keno-azan**.

Na min-isnanava-an saak tutupa

Ma-aq tudiip ang a, lusqa saak undusa-an i tina uka duma, sia amin tina ka maqasmav kuzakuza, pismananu pissanglav. **Daqdaqanin** a tina kantitingmut ansaqan i lopang linabut tu sanglav masatu punhaan babalivan isbaliv, iskohuvaiv i tilas tu na konun zami. Paaq pu-un asa saak tu **daqdaqanin munba-av tinlukis**, malusapuz pit-ia qesing.

Madaing in saak, maqtu in min-uni isnanava-an, isnava-an in a tokmenupa zaku. Ma-aq is pudanun in nenka ka patataqu tu memaku-aq haan pasnanava-an a pesunkavezan, maqanuhasdengaz tutuza saak!

Ma-aq is na **tinlukis** saak a makahaan issia pasnanava-an tu desiqdengaz ta, **saduu** nai ta tu ihaan pistataqu-an isnava-an i masnanava ka, ni-i saak maqtu muskun nai ta **isnava-an. Mangmang** tu masakbit a **is-aang mililiskin tu**, qadang al heza tu tastuqani-an maqtu saak amin munpasnanava-an isnava-an.

Heza tu tastusanavan, mina-un in pinitsanavan a, mal-uu in tu na tosabaq in, ihaan ang saam bukzavan **malunqu** palisnunulu. Tinliskin saak tu asa ka tina mita kun tu taqu-an i imita tu iniliskinan. Tuza tu tupa-uk a tina tu, “Tina, maqanuhas saak duma **uvavaz-az** i maqtu nenka munhahaan

pasnanava-an mapasnava, duuq maqtu in saak amin munhahaan pasnanava-an ta min-isnanava-an?” Tan-a ka tina tu asa saak min-isnanava-an a, tupa zaku tu, “Asa qan a amin asu munhaan pasnanava-an i?” Tupa-uk tu, “Uu!”. Tupa ka tina tu, “na maqtu, lusqa tu na qabas ang qo mita tupa zaku ki, al qabas ang asu pin-uni-uk i isnanava-an. Azuq, papal-u-un ang lopa ko ka isnanava-an i mopa talabal mabaqis a vali, ma-aq is na kitngaa in munhahaan pasnanava-an a, na pundipa-uk in asu. Uu ka, **tuza tu** tonahaan in na kitngaa munhahaan pasnanava-an **a**, maszang saak i duma isnanava-an tu munhahaan in amin pasnanava-an ta mapasnava. Tutuza tu manahip saak muskunmuskun in i duma tu isnanava-an min-isnanava-an.

Ma-aq naam a masnanava ka makitvevi tu madedaz zaku, taqutaqu zaku, mopa lopa ang saak munpasnanava-an a, madia ang naak a ni-i ang qansepun, paaq pu-un kilkilimun saak i masnanava naam, madia sia masnanava naam a sinnanava zaku, tuza tu na mungaa in saak listulun i duma tu isnanava-an minqansiap, taqu-an i masnanava naak a tamatina tu mateklas dau saak, paaq pu-un manahipdengaz **tamatina naak**.

Bunun siduh lus'an maduh tu cinsan

Bunun siduh lus'an maduh tu "cinsan"; isia num mas pitu tu buan, mailantangus sausia kinuzin hai supahan samu at lus'an. Mais masial tastulumah a hamisan tu kinuzkuzan hai, tupaun bunun tu "a'abuhan tastulumah tu bunun."

Lus'an tu hanian; tastulumah tu madadaingaz, katuszang kusia pininangaz maduh tu huma, tangusang malabut tau tu maduh at tau tu bubumaduh at iskunun maluhus. Tainilumah a bananaz, tangus maku'uni maivanis tu tuhnaz uskunun matusul, ungat hailivhailivun sia maduhcia. Pisvandu tupa "matumashing Dihanin, mailantangus tu sinsaipuksaipuk, aipcin tu hamisan masail a inam sinpinang a maduh, at namapataz kaimin mas babu ispakuan maduhtan. Maduh hai pusianun sia pacilasan sikastan lumah a tatavi tu ihuhu, minaunin a tastulumah maduhtan hai cinmatamasaz amin a lutbu".

Kanahtungin lus'an; adasun a inilus'an tu maduh kulumah, pisainun a maduh sia sinpailaiza'in a babudaingaz tu ngulus, at kunian masuzuk tu talum kislupaun babu a hudhud. Ma'i'ih babu a singav at mutaul a hadang pansia matazin, sintupa tu ta'azaunin maduh sin'i'ih a singav, minsuma maduh hud mas hadaing at maun maibabu.

Tainilumah a bananaz; maldikus mas islulus'an tu haimangsut masumsum tupa tu "maduh kusiana sinkaupa tu pismaduhantan, kaimin hai mapalsanusin mas babudaingaz ispakaun muu, mabiskava minsuma maun maibabutan, at pin'a'abuhanav a kaimin." Sinsumsum tu maduh vilisun sia antan'apav tu ilavcia, mapalasanus haimangsut at maltatala kutunin tu nakamaduh.

Kanahtungin lus'an, mahtuin kamaduh tu kuzakuzaun. Kamaduh hai asa tu macimut, aupa nanitu palandu samu, mais namudan tu tangngaus hai nitu mahtu hasbing, isiadaan mapalandu mas ivut, aluaz, asatu musuhis kulumah, at kutunin mahtu kamaduh. Mais kamaduh sia mishang asatu mantanavili mukbas kamaduh, niang islunghu hai nitu mahtu palinanutu. Anghais, hud danum at munsila.

Kanahtungin kamaduh tu hanian, kaimaduh a bunun asatu muhaizungzung sia kaimaduhancia! ungat mantanavili mudadan tu muciu! "sintupa tu lapzuh sinpanghal, maza maduh nin maduh kusia itu duma bunun tu huma". Maupacia mahtuin amaun a maduh ispavali sia lumah tu daisah, madaingaz hai madas mas mabananz pibusling kahuzas pasibutbut, ispata'aza Dihanin at mailantangus.

inaak tu tastulumah

Maza inaak a tastulumah hai aiza tu a'apnum.

Haal a inaak hudasnanaz madaingazin, haitu mahansiap a saia ka'uni mas tukban anis palangan, mintanaan mais ispabaliv sian bunun, mintanaan mais isunu sian tas'aan.

Maza inaak hudasingaz hai madungdung, musasu tu supah a ituBunun sinpalihumis haiapun mas saicia, at mazima a saia tatahu zami mas vaivivaivi ituBunun sininghumis tu hansiap anis taiklas.

Maza inaak a cina hai makaskas mapisaningsing mas lumah, at mahtu a kaimin tastulumah malsisial sian lumahcian. musasu tu mahansiap a inaak cina masuaz mas vaivivaivi tu sinsusuaz. aiza bitahul, aiza tangkui, aiza pulavaz, aiza luhu, aiza'ang a tamana siin langkidi, pahasia, nii a kaimin tastulumah pavaian mas pandian.

Maza inaak a tama hai, malalavi mas bunun kuzakuza, malusbun a saia kasusui, anatupa tu hudanan, valiant, nii a saia cinpanu i na'asa mapisial mas inaam tastulumah tu sininghumis. ansasuang a inaak tama saipuk mas sinsinaipuk, aiza tulkuk, aiza vivi, aizang a sidi. mais islunghu a saia hai,

mintanaan mais kudiip hanup, upanahan mas aval, aizang sakut siin cikulas. pahasia nii a kaimin tastulumah pavaian mas maicici.

Maza inaak tuhasnanaz hai, cis'uni tu mabuklas at mahatba, pahasia kusian mas kisacu tu pasnanavaan mapasnava. tupa a saia tu masial mais minkisaci i namahtu madamu mas makukuang tu bunun, musasu, kauman a sui iskusia mapasnava, nanii tu mapiahdi mas tamacina kikilim mas sui tu na'iskusia. Maisinin hai na'aiza a sui antatalaun, namasialin saipuk mas hudas anis tamacina.

Saipuk a kaimin mas asu tu tau, aiza matahdung a ngisngis, aiza madiav a ngisngis, aiza maduhlas a ngisngis. mais kudiip a tama hanup hai malavi a naia at mindangaz madamu mas cici, pahasia nii a tama talpataz kikilim mas pinanah tu cici. mais kudiip a tama kasui hai, ilumah a saikin. Mintanaan mais malavi mas cina pissanglav, mintanaan mais muskunku mapasisinap, mintanaan mais malhaipu mas lumah.

Maza saikin laupaku hai, isnanavaanang sian kuminkaku, haal a saikin nii'ang mahansiap kasui, nii'ang mahansiap kuzakuza, haitu nakananu a saikin malmananu, aupa dangian a saikin mas masial tu tastulumah.

Pali-uni sazu'su

Heza dau qabas a tupa-un tu Sazu'su siin Qabizan, ma-aq dau ka Sazu'su ka, haan tupa-un tu Tilapatun ta mal-asang. Ma-aq dau ka tupa-un tu Qabizan a, haan tupa-un tu Ilitu ta mal-asang. Ma-aq a Sazu'su ka mopin uvaz-az tu atitikis tu bunun, mopa amin a lumaq tu atikis. Ma-un amin i qesing, maszang amin tu pindavus quu. Nai Sazu'su ka tangus tan-ali ki tupa-un tu Qabizan, ma-aq a oladingan i davus tu tahamis a pitmuzan i baqusaz. Tonalumaq in a Qabizan a, situnbakun i Sazu'su ka tuqlu ka, mudaan nenka munnata, sukudan nai ka hilav. Uu ka, kalatun amin a Qabizan i baqusaz, mataz amin a Qabizan. lusqa tatini dau ka Qabizan a miqumis. Ma-aq tu haip in ti ka, minbaas a Qabizan a tan-ali ki Sazu'su. Tataskun dau nai Sazu'su ka tunhondul a. **Tonamisqang in a, ma-aq sia Qabizan a, tuktukun sia ta amin tanqapuhondul a, muqalqal in a hondul a, ni-i nai Sazu'su ka laktan i hondul ta, lusqa nenka manqanu patnasila-an dau haan tanbaaq Si'si ta. ita in nenka mal-asang.**

Ma-aq a Sazu'su kun a, tutuza tu mananu maqansiap pasanpanaq, ma-aq is pakanai ta pasanpanaq a pinve-un ata tutupa, mopa maputis qan a nai ka, ni-i ata maqansiap tu duuq heza haan tanangaus tun a Sazu'su, mopa uka

qan a sadu-an a, lusqa in ata tinquz-a kis panaqun in nai ta, ma-aq nenka kis tunqabin a uka sadu-an, mopa atitikis, tutuza qo tu makalaskas is kuzakuza ki.

Hineza dau qabas haan Mungzavan ta ka Sazu'su, masmuav tu lusqa tanqaqeu, tanqaqeu dau ki sinpalhahaqu, ma-aq is heza ka tisduu ka kamingan nai ta tanqeu antaban, heza nai ta ka asang, ma-aq a lumaq a, maninisis amin, maszang amin tu sia subatu-an tu lumaq, hineza haan Seku tanangaus ba-av ludun ta ka inai ta melumaq, maninisis a lumaq, papia ka sediip saduu, mamantuk tu hineza ka Sazu'zu kun haan Tevang ti, lusqa ni-i tu niap tu mavia tu min-uka in, silaluan a Puut un tupa tu pit-aminun dau mita Bununtuza ka Sazu'su kun mapataz.

Miliskin saak tu na ni-i ki, kapingun nopa nenkun i imita tu madadengaz i, paaq pu-un tataqu ka madadengaz un tu asa kis mudandaan haan libus tu mananulu dau ki **Sazu'su**, ma-aq is tonadiip in ata ka, tisqa sanhapav mapataz mita, paaq pu-un, duuq is san pakada-an nopa nenka ki is-ataz tu halang a, paaq pu-un malatpu **nenka** min-uka.

Mopin is mopin

Isnava-an ata madadengaz mita tu asa dau tu nimnimun a ngulus, ni-i tu katmang babazbaz, masamu dau palasmuav, masamu amin silalaluan babzbaz; biaz is ni-i ka sinkuzakuza maszang i sinbabazbaz mita; ma-aq a katmang babazbaz tu bunun a, **na tis-ia**, na tu-asqazun i diqanin.

Ma-aq **madadengaz mita ka** ispasisimul i ikma-a-e-un a, sanasia inai ta sinpatumantuk tu qalinga; ma-aq is sinimul i qangvang, kanaqtungan in **iskuzakuza tu** na suqesan a qanvang a, asa dau tu mapaka-un i temiqtangvang ta; ma-aq is simul i tilas a, sanasia sinpakatnul paissia bunun ta tu baluku masuqis, masamu mapalasmuav bunun, ni-i tu maqtu ni-i tu masuqis i sinimul ta. Maaq is mapabaliv i dalaq a, **ni-i** tu mapatas sinpatumantuk tu haqil, ni-i tu **laphuq** ngaan, lusqa sanasia sinpabazbaz tu qalinga ta. Maaq dau inai ta sinpababazbaz a, soqabasqabas malmamaupa. **Qabas ang** a patunqaqaal ang ata bunun, sanasia dau ka mapa-is-av un tamatina tu qalinga ta kuzakuza, ma-aq is tupin dau tu piaq a babu patazun a, piaq a davus kadavusun a, ni-i in maqtu piskaqna.

Ma-aq ata lopa ko ka Bununtuza ka, ula-an in дума tu siduq, ni-i in a sinbabazbaz mamantuk, silalaluan in malkabunun bazbaz, mapusasaksak,

mapalasmumuav i madadengaz. Madia in dau ka uvavaz-az silaluan taqu ki madadengaz tu na mabaliv i haqil, naut in dau ka tamatina masaiv ingtaa sui, samuq is lusqa-un ingtaa sui ka isbaliv i davus, tamaku siin saviki.

Heza дума Bununtuza ka, palasmovun i Puut kaviaz tu na matas-i ki kuzkuza-an. Pasimulan Bununtuza ta ka Puut kaviaz a ki sui, haiphaip in ti ka, ni-i nepa suqesan i sui ta. Mopa lusqa **nenka** makungulus pabazbaz, ni-i tu mepatas haan haqil i sinpatumantuk tu qalinga siin laphuq i ngaan. Lusqa in a Bununtuza ka minkevakeva ka is-aang, uka na maqtu sinada-an i Bununtuza ta, mu-uka in dau ka sui tu haip in ti. Ni-i in lopa ko maqtu mopa ta tu mopin is mopin.

Asa ata ka Bununtuza tu peskalopa ko minmantuk in tu ka-a in masmuav tu pakasia Puut Toluun tun pasungkaviaz, ka-a tu masmuav tu **liskaPuut un**, mopa vevi nai tun a tel-e-an, maqtu nenkun kamangmang maqalav i issu-u tu binano-az, nait maqalav i issu-u tu dalaq, tutuza tu asa tu mananulu **MalkaPuut un**, mopa vevi nai tun a tekla, vevi mita Bununtuza ka tekla. Mopa ma-aq ata ka Bununtuza ka ni-i tu mazima ki madikla tu qalinga siin kuzkuza-un, uu tu maqtu nenkun mopa ta.

Pali-uni munquma

Ma-aq mita Bununtuza ka asang qabas a ihaan ludundengaz. Sanasia ka madadengaz i issia buan siin diqanin tu tesqang, madelaz i kuzkuza-un. Ma-aq is munquma ka mokdelaz pok-u-upa pendangazdangaz. **Ma-aq is qanup a ispasiqtu ka qinanup tu titi ka, malisihal a Bununtuza haan ludun miqumis.**

Minsumin a Lipung a, taqu-an in matas-i ki vunu madanuq paaz. Minqansiap in a madadengaz tu sinnava-an in. **Ihaan** in vunu lakakangkang, la-aszaq, makalus, lanasnas a madanuq in. Tan-a ki madadengaz tu tui tui tui ha ha ha ma-a-os-os qanvang lakakangkang. Saduu ki bunun tu maldikus i samang makankongkong madadanuq. Heza qongu haan tankinuz ta, padangi-an i sinlakatkat tu samang tu na isdanuq.

Ma-aq is tal-ia in a sindanuq a, kitngaa in a bunun mokdelaz pok-u-upa mavulvul i sindanuq tu paaz ta. **Ma-aq** is mintunpuq in a paaz a kitngaa in amin a dulpin, tanluluhlu kusbabai munhaan vunu ta mama-un laas i paaz. Ma-aq a madadengaz a matas-i ki ispasinava, ispapaqpaq, qolta ispusbai ki qazam. Madia bunun a matuduldul haan qutun miqepu ki **paaz, samuq sinpasinava qan a nepa.**

Tinsinhav in a paaz lasuqdung in. Maszang kiim masoqbung sadu-an. Ma-aq is mopin ta ka paaz a, todaniv i bunun mapalupaiv makulut paaz, asa tu heza ka qena ka iskulut i paaz a, asa amin tu heza ka **tateslutan** i paaz, mapadusa tu bunun a makulut i paaz a, ma-aq a дума bunun a mateslut i paaz, mopa ta tu tastubangkalkangkal aminun makulut, ma-aq is talabal a mopa mabaqis a vali ka, tutuza tu uka sekaskopa maklangdengaz, ma-aq is kanaqtung in a manahipdengaz i mopa na ma-un i mebabu; manahip amin a tastulumq i kanaqtungan in makulut a paaz. Na lusqa in ilumag mapavavali ki paaz, ma-aq is maqaliv in a maqtu in mama-un i paaz.

Mopa ma-aq qabas a Bununtuza ka, ni-i tu mama-un i paaz, sia maduq, hutan, pu-i, tai, salaaz, batal, diil a kakonun. Tudiip in tu minsuma in a Puut un mun-Tevang ti, saduu nai ta tu talpapaaz a, pakonan ingtaa ki mepaaz tu qesing a tutuza tu salinhahansum salaz, peskatudiip in a bunun sililili in nai ta tu madanuq i paaz a, maqtu in mama-un i mepaaz tu qesing **solopa** ko, paaq pu-un isdaukdauk in ni-i in mama-un i maduq, salaaz, **batal, siin diil,** lusqa in taltatas-a ki paaz solopa ko, nepas na maku-aq dau kis qabas in i?

Mamangan tu Bununtuza

“ Qubiaz! Qubiaz! Kavava-a minkelas i, minsuma in a lehle-isnanava-an ”, tusqit a tina luklas zaku, tinquz-a naam a tutut a sinepuk, musbai munhaan qiqinatul a ispit-i-ia qesing tu lukis tanqedip tungqabin, kas-aang saak tu duuq sia malaqtenga tinmamangmang malastapang, samuq is ni-i qan a.

Tintungtintung... maszang a masnanava ki petasan haan sisipulun tu patasan ta tu sasepuksidi tu, kinkikinuz anhavun zami, uka tu tatini ka ni-i tu musuqis munhaan patataqu-an ta. Tingmut kitngaa masipul i petasan, mazima saak mintingmut masipul i petasan, mopa maqtu sana-itu-anak-anak tu kazima-un masipul i petasan, ma-aq is halasan masipul a, ni-i **tonquvali** maqtu tintakzang, asa tutupa tu munhaan qaqebazanpetasan ta kilim i asa-un masipul tu petasan. Siza saak i issia masnanava sintupa tu **si-a-av** a sipulun i “ Bununtuza mamangan tu qaqanup ”, masipul saak a maszang saak is sinipul ta tu mopa ta.

Taqu-an saam i masnanava tu, “ Amu ka tatinitini tu temi-issuskunan! Hadasav mu-u ka issuskunan munhaan ladidinunan ta, na i-ita ata pakasia uvavaz-az paliqansiap, asa kavavaa qe! ”, Maszang saak is metatesaq ta tu

tisqa tispalkav, pansansanasma-az tu tikis, saduu anak-anak tu mopin penukan i **hulusBununtuza** matehunuk i busulkavi tu na manaq i takilibus tu miniqumis.

Ai! Tasbanan in qan a ka masipul i petasan tu qeni-anan, laktanak a petasan haan inagak tu ailnuqu-an ta, maldauk ang saak maszang is matatesaq.

Tan-a ki issia temi-issuskunan tu sinkalun, maldauk ang saak maszang is na munba-av qanup, ma-aq a listutudul tu issuskunan a maldauk ang maszang matatesaq; sidaukdauk saak miliskin a, tisqa heza ni-i tu nepun tu ma-aq tu qazam a makahaan inagak tu tanangaus kusbai, tinniap saak tu masamu ka Bununtuza kis mudandaan ata ka tisqa heza ka qazam a makahaan tanangaus angqai kusbai, na heza ka minkanaang, qadang al masamu ang ni-i tu minkanaang.

Ma-aq ata Bununtuza kis kapimopa ki imita tu is-atusasamu ka, na ni-i ata palanduu ki tinquz-a-un ta saduu, nait saduu ki vahang, na malisvalavala ata miqumis nastu ti, maqasmav kuzakuza ki nanu tu na kuzkuza-un mita, kopaqani-an malisvalavala ata miqumis haan nastu ti.

Masalut nuwa se Paiwan zuku

ta sicuayan, nu kalja kivaquan a taqaljaqaljan a se Paiwan zuku, piliqen sa tailji azuwa namekudral a vinangaljan, sa tevetevelji a sematjez a pasatuwa mazazangiljan. au aicu a namaitucu namasan kakudan anga tuwa taqaljaqaljan, saka kinasi varung a pagaugav, ini angata a namaqadilj. ayatuwa kemeljang tiyamadju a mapuljat tu anema patarevan tuwa sinipagaugav taicu a lami, au maru sinikipasemalav a “ tisun a niya vusam, namaljenguwaq a niya kiniqinuman tucu a cavilj, namasilevan amen a kicevungan tuwa tja Masalut, ” inayan auta.

aicu a “ Masalut ” namasan tjalja paravacan tuwa sinan palisiyan anga ituwa Paiwan zuku, azuwa pupalisiyan izuwa lima qadav, saka nu ituwa vilivililjan anga a qadav, mavan a sikateveteveljan nuwa taqaljaqaljan a mapuljat i kakateveljan, sa palalumalumlj tuwa namapakakudakuda, sa senasenai, sa draiyaiyan, sa teketekel tuwa vinawa. azuwa vinawa a teketekelen niyamadju mazazangiljan a padjulu, au azuwa sinivawa a vaqu kinasi zuwa ituwa qinepuqepu nuwa taqaljaqaljan a lami a pasatuwa mazazangiljan.

azuwa tjalja nanguanguaqan tuwa Masalut, inika mavan azuwa pasemalav tuki tima a namalap tuwa iningkulakulatan, mavan azuwa makakeljakeljang tuki tima a namaljekuya qinuman a kinacemkeljan, sa “ papuvusami tuwa napakisumalji a vusam ” nuwa mazazangiljan, sa kisenai tiamadju tu uri napulami nu i cavilj; pi tjaivililj taicu “ papulami tuwa napenadjalim ” tazuwu marka namapa’ula a kinacemkeljan. sana pakeljakeljang tuwa namaljenguwaq a qinuman a taqaljaqaljan, sa sansupui a sinipaqepu a lami.

mavan anga aicu a sipatju’udauda a peniliq tuwa namekudral a vinangaljan nu kivaquvaqu a taqaljaqaljan, a padjulu tu uri namasan sipapuvusam tuwa namaljekuya a kiniqinuman a caucau, saka masa uri sipapulami auta a papupuzangalan tuwa namapaula a caucau.

ti muakaikay kata kumakuma

izuwa za tja saseleselep kati sapuljaljuyaljuyan a lja kazangiyangiljan a se tjuruvavanitjunitjuk, izuwa sikataqaljan a kasivavuwa manu pacun tua quma

niyamadju navenangalj tua caicaing katu kerengerengec, nu venali a pasanavalj a pasaviri qesir a qaresiresir aya. sa puarii tiamadju a marecekelj a mavavuwa a paljilji.

pacunan a kakedriyan a kivantangavan, zazangu a nu kaka maya kemacukacu a semacacavalj gemagalj avan nu nutjanien ayain azua kakedriyan. kamalipat tia saseleselep kati sapuljaljuyaljuyan, ari vaiki a semacacavalj aya tiamadju sa sevalji ti samuakaikay a qemiladjanan, sa saneqiladjanan sa paljizavi tiamadju a makakulakulatan. manu izuwa za ti sakuljeljeljelje a qemaljuqalju a se tjarivavav , pacun tjai samuakaykay a natjemengelay aravac, ari tja cakavav aya, sa sevalji na qili ni kuljeljeljelje, sa vaikan. maquca ta kivantangav a kakedriyan inika sumavanan ti muakaikay ta sivaivaik. mangetjez a kina kata kama a kemasivavuwa, ainuanga nu kaka ayain tiamdju, matjatju setjaqetjaqem tiamadju ta ika djemumak tjai muakaykay.

katjumaq a kina ni sakuljeljeljelje ayayay kemasinu cu a nu inalap, nima cu a aljak ayain ti kuljeljeljelje, nia djinumak a kasicacavalj aya temevela, ika pukawui timajdu a papaulingav ku djinumak aya sakamaya. sa alapi sa kisumavani sa papavanavi.kavalanga lja nu meqaca nu maqacuvung sun kisun na ku papucekelji tjai kuljeljeljelje aya a kisenay a kina,manu meqaca paqulid. ta uri papucekeljenanga izuwa za kumakuma papeqaung tjai muakaykay, kelju tjavangu ta suqinaljan ta su umaq ta susikataqaljan ayain, kemasi su vinaikan ika pecevucevuljanga ika temeketekel, sedjekec anga tja tjaina kati tjama ta qerengan ta qusavan ta culjanga ta qutjavan tja nu sun ,kusiqljesayan ta kaljuwalaq sa sukaljaljuway a kitjavililj aya, ka djemaljun ti muakaiaky sialap ta zaljum tiamadju sa patekeli, sa gacaljanga a matjaljak, satjautjavi a sikataqaljan tu izuwanga ti muakaikay.

maqutjav ti sa kuljeljeljelje sa kipakimi, djumaken itjumaq. sakaljavar ta papucekeljen, matu anema a sikataqaljan ni muakaikay a maisuisu , a qemavaqavay a qemaljuqalju, a kisavikiviki a kizangazangav a padjulu tu sikitjakava!

na seminamalji a qinaljan “ Djiraw ”

ta sicuayan izua a qinaljan i pasanavalj a na semamalji a sinan palisi nua sesabediq a sikataqaljan.

azua qinaljan idungdung tua i tjuacekes a qinaljan, i palaulauz tua gimeng a sicuayan, tucu cemecemel anga a penulingetj, azu qinaljan pinapungadannan tu “ Djiraw ”.

aqu sinan palisi aravac sa namasan tjaucikel azua qinaljan nuaya itjen, namaya tucu a tjaucikel nua ramaljemaljeng, azua i Djiraw a qinaljan, lja Kivali atua Piraljung a na qemiladj izua, na kemasi viri a sepaiwan a na tjemavat a mazua i Djiraw. tiyamadju caucau nua seqalu a mamazangiljan a lja Taligu, nu pacalja tiyamadju pasazua i tua mamazangiljan a lja Taligu.

tazua na vaik a isacemel a uqaljaqaljai, raramaljemaljengan atua vavayavayan a kakedriyan a i qinaljan, manu, azua seqalu atua sevuljavuljau a pairing, masudju tiyamadju sa qaluin a ivuruvur a mazua i Djiraw, ljamain a tapaw sa qecin tiyamadju a mapuljat.

manu patje mangtjez anga a zua uqaljaqaljain a na isacemel, pacunan a qinaljan ana maljama na macai anga mapuljat a sikataqaljan, qemaung sa pasaivadaqan a pulingaw, tu ipaivadaq tukemuda tiyamadju a pavalet?

manu papuvarugen azua pulingaw saqivu a mayatucu, “ aicu a seqalu na puqizing na pupicul aravac, ini a uri pa a qecimun. ” aya.

saqetju a varung niya madju, qemaung tiyamadju tua neka nu picul a uri iqecev tua seqalu. manu kanen a penuljat a zazua a mazakazakau, sa a qulip anga azua qinaljan.

tusiya patjetucu, neka temuru a semazua, masicuwai na papaulingau aravac a tja ramaljemaljeng, maya semazua, ini a bulai a kadjunungan izua aya.

nu tjapacuan azua qinaljan, inupuan tua nakakudralan a qaciljai, samalji itjen tu na asinu azua qaciljai a na kakudralan, sa kinuda a qemalu a pasazua i qinaljan.

djaljepan, na mayatucu a qivu a ramaljemaljeng, asicuwayan, izua qacaqaca a caucau a quziquzipen nua mamazangiljan, imaya avan angazua ru sakusakuc tua aicu a kakudrakudralan a qaciljan a pasa zua i Djiraw a qinaljan tu sisan tapau nua sikataqaljan. aicu a tja qinaljan a sicuayan, liyau aravac namapulingetj i gadu, bulai itjen a ivadaq tua tja matjaljaljak tua tja vuvu, sa na tjekelang tua tja qinaljan a sicuwayan.

Kadjeljekan nua watu

a sicuayan izua za lja Salakac, a namangtjez a qemiladj i Siniljizau aya, a salasaladj tia Paljaljai, tia Qaquangan, tia Qaveleng, tia Valuan, tia Taupili, tia Tequng, djemaljun tiyamadju izua i Siniljizau, qivu a mayatucu, “ tjara uri imazanan itjen ” aya tiamadju a masudju.

manu, izua vuqavuqalj a watu, qau qemengal azua watu, ini a djeljek izua i Siniljizau, “ masa qemengal a watu? imaya tjamanguaq a itjinavalj, imaya varung nua watu qaumayan ” aya tiyamadju a kinemenem. manu mirava tiyamadju tua nanemanemanga tua turivecan a mapuljat, sa vaik auta, manu djemaljun itjanumaq, semekez azua watu, “ aqu semekez auta a watu? manu uri imazanga itjen aya varung na watu?” aya.

ini a cuwai, vaik auta a watu, semkez i draqadraqa auta, qau semekez auta tiyamadju, ai ljaqa masa uri imaza itjen aya.

manu tjau alavut tua kai, vaik auta a watu, djemaljun itua tapau tucu, kemali tua qipu a watu sa qazaw, kemeljang anga tiamadju tua varung nua watu, uri imazanga itjen naya varung nua watu qaumayan. numayatazua, santapavi imaza numayan aya tiyamadju a maljavar.

qau, patagilj anga tiyamadju a semantapau, sa azua watu inianga a midradrua iniyanga garavagav, qau ini a cuwai anga azua watu masan vuteqiteqilj a qaciljai tu talau anga.

aicu a milimilingan, nua ljaruvaniyau a inidjalanan a pupatagilj tua qiniladjan a qinaljan, patjetucu qivu a pasemalau a ljaruvaniyau a tjavuvu, a sicuayan, napacun angata a niyamatjaljaljak tua aicu a namasan vuteqiteqilj a qaciljai tu talaw anga icasau tua katjumaqan aya. ljaua, masidjipun tuazua, patjavat anga itjen a pasalauz a qinaljan, tjavinaikan anga tjakatjumaqan, tjaranamavalit, namakapalak, namacekerap, namasabu anga, iniangatjen a pa akarim tuazua a qaciljai.

kemasicuai angata, nuri kemakarim itjen tua tjalja manguaqan a kadjunangan, vutu a tja palaingan angata, nu patjezua a adjeljekan sa semekez sa qemengal, avan nu si laingan nua tja ramaljemaljeng turi tjakaizuanan aya tjaucikel.

izua angata a pinapukakudanan nua kakudan a pitua watu a sicuayan, qaumayan nuri kemakarim tua sekezan nua sikataqaljan, nu muri vaik a sema gadugadu a semacemecemel, kemacu angata tua watu, sinan tarang sinan saladj nua ramaljemaljeng a sicuayan.

kinipa'ene'enetjan tazua pinacalivat

kipa'enetj **aken** tiavuvu nupucavilj a payrang, penili' ta sasevesevecan ta nakezeng **a kasiv**, tusipakaleva tua 'ali nia vuvu a payrang. nudjaljunanga tua'adav, nakiljakac aken taiavuvu, tukacuyin aken. tazua tjevavav aken tua pinlju'an ta kasiv, a pinatjukur ta ljung **apalidring. kadjemaladjalananga sa** gemalju aza ljuang, siveljat ta 'au sa "au! **au!...**" ayaya tivuvu apakirimu. tazua "au! au!" ayaya amen uta, a kivauvauvalj tjai vuvu a papupicul ta nia ljuang, ulja ikasemekez nuidjalan aza ljuang! pay kacemikelanga amen amauma', pinlju'anga nia cepeng nia sikaw tua sinikivalit ta payrang. izua kiamcay, tjaljumesengan, pa'ecang, angkukuy, tawpu, 'atiya kata ljualju a sulayilayic. izua uta navavayavayan a bahun a ping na 'uvalj. kamangetjez amen iuma' selemnanga, ljakua kicevungan atja lja'edi'edi namapuzangal nakemaljava, pay 'aru'aruten a penuljat niavuvu azua naki'epuan. ulja tja sinikalevanga a mamamav aya tiavuvu. "aiyang lja tazua!" aya tia vuvu a kipa'ene'enetj!

izua nu pumayanga kianema kasiv, lja tazua nekanan nugasu nutinku a sikesa, kanamezua a sipecungu nangua' sakamaya, tingtingngen napayrang sakivalit ta vurati ta kiabic. nupupicul a u'aljay venaljes ta kasiv, cemavulid

aburukay. kavililj ma'iljianga sihu, nuljemeliav a temu'ez takasiv uri ljemkuya tua gadu madjulu amacunu' a kadjunungan. katalu nekanan a kakipaysuan saka nekanan a kuba tazua, numakelkel ta sipapupaysu ta kakedriyan katua sipasupu, vaika tjemu'ez tua zingla, kiracev, muricemel amavukid. sipaveliveli akivalit tua paysu, kavililjanga izuang kisiaba uta asipaveli. nukaljataleman ta'arizang a payrang, azua sipatjalitjalik ta'apulu na'arizang a zingla, nurukurukung inika maveli, pacikelen nua payrang aya tivuvu. nupaveli rema'ezemetj lemagav ta sakingting, marekutj nudjadjasen na kisacu tjarapatavungen! aiyanga tja pala'la'an ayaya tivuvu apaljelusa'!

azua zingla a kasiv, mavanu ta sikipaysuysu, tja sikeljanganga ta veneli tua lami a paday, tjasinikamangua' kakaljaculjan itjen tazua. siayanga tjauka setavatavatj a mamaza isadip. nekanan akini'inuman. semacawcau a temalem tua sipaveli. a kakedriyan pusaladj akiljasangasanga kiljuguy a paveli. pakamangua' tusi'eljing tua itjuma'. nuliav a kinisamuljan liav a zinululj a paysu. sinuzengezengan a pa'ulid a kinipaysu!

papungadan

aicu a ljautjia kata pairang nu papungadan tua tjausipualjaljak a lumamad ini ka pazangal, ayatua ljiavavav anga a vincikan saka liavanga a kingljang a vecik niamadju, au tucu anga izuanga uta maca'u a semupu tua tja ungmi, makaya itjen a sipili' ta tjaljanangua'an a ngadan, manasika aicu a pairang madjuludjulu nu papungadan. ljakua tjitjen a kacalisian liavaravac a tjakakudakudan, selapai a sepaiwan, ayatua maretjimaljimalji a tja 'iniladjan i'inaljan, nupapungadan inika kina kama katua cemekemekelj a penenetj ta ngadan, mavan a mamazangiljan katua marka cemekemekelj a maljavar, nu sinikaljavar anga nu pinakasedjaljep anga mapuljat mana sipapungadan anga. napenakisumalji aravac aicua sipapungadanan na sepaiwan.

aicu a tjaivililj tja pacunai aicu a sepaiwan tuki namakuda sipapungadanan ta tjausipualjaljak a lumamad. izua masanmusalj a sipili'an ta ngadan na sepaiwan, a sangasangasan malap a kemasi tua nasevalitan a ngadan, aicu a sepaiwan nu papungadan, teveljen a ngadan nua caucau katua ngadan nua uma', pitjailikuzen a ngadan nua uma', aicu a ngadan nua uma' sinipukeljang tua ljemita paljingan a tacemekeljan, makaya itjen a kemeljang tu na ljayima 'uma'an a aljak.

aicu a sepaiwan namakeljang anga a 'iniladjan, yinikamakaya pavalitan a ngadan kata ngadan nua uma'. nupualjak ta mavana uri masanvusam itjuma', nu u'aljai a aljak papungadanan ta na vuvu a u'aljai a sini patalevak a ngadan, nu vavayan a aljak papungadanan ta na vuvu a vavayan a sini patalevak a ngadan. a sepaiwan tjara pasusu sakamaya taicu a sipapungadan. a sipasanmusalj mavana va'uan a vin'ac a ngadan, pacun tuazua kasipualjaljak tuki izua anemanema ipalingulj sa papungadani, ljakua inika tjuruvu amaya a namayatucu a sipapungadanan.

pai aicu a ti Dripun a ngadan, kasipualjak mangtjengtjez a dripung tazua, pai papungadanan ta ti Dripun aya ka'ivu a ramaljemaljen.

au aicu a ti gadu a ngadan, sinipualjak igadu, pai papungadanan ta ti gadu ayaza marka ramaljemaljen.

aicua sepaiwan izua palisi nu papungadan, a sangasangasan nu papungadan ikamakaya mamav a ngadan kata kina kama markavetjek. a sipasanmusalj aicu a'e'titan ikamakaya papungadan tua na mamazangiljan a kaitjuma'an angata a ngadan.

qinaciljay a umaq

nu padjaljun ta pulavay a situ ta kaljazalangzangan, ta kaljaljaljeqelan
vaik amen a semaumaq a parimasudj tua nia umaq. tucu a cavilj uri pucekelj
a niakaka nakivalj amen tu caucuay i yumaq. kaparimasumasudj aken i
qaqerengan, ku djumaken a kavatjevatjes ni vuvu a puneljuqan
tua nia sasin a sikakedriyanan. qinaciljay anan a nia umaq ta zua,
sepaqenetjan aken ta kai ni vuvu ta kinitjucekeljan niamadju kati vuvu i
tjivuluwan. izua sapay i ljaqediqedi ta niakaumaqan, papeqaung a
ramaljemaljeng sitjuljar a pakitjuceklj tjai vuvu. avan nu izua anga a
sanumaqan niamadju.

kapatagilj a semanumaq semapay anan ta kadjunungan tu
namakudakuda a pasa tjaliqacan sa ventjengav tu upuwan. nu
makaventjengav kemali anga tu sidjeljep, sa cemukes ta situqulj ta
kavulungan a sasuyan, avan anga azua cukes a tja sikeljang tu namakuda
pasavavav a tja umaq, sa tja puceqeljaqeljapani a kitjavililj, sana tja
djemeljep ta tjaiqayav i paljing, cemukes anan itjen uta ta pinaqaqecev a
pipatjadrusa ta umaq. nu makadjeljep nu makapucukes, semangas ta
sasuyan sana puludeludani, sa mazuanga ta kavulungan, nuqemacuvung
venalji anga sa qemaljiv, sivililj a puqezung a pupaljing, namasan umaq

anga nu tja tjavangen a kemasisasav. maljiyaljiyan a paulan nia vuvu ta
kisasuyan, cadja tja pana sa cemaucav a penuljat aya! namapuljat a tjanuita i
kubav a lami ta semanumaq tja vuvu. aza pakinrangez itjen sakamaya.

kaqemacuvung ta napazangal a saliman, pinumadrusan anga nia vuvu
a qemacuvung. a puqavuavuan, a zemaqetja, a semantjuljivar ta i pasazaya,
a semanqerengan, a seman padrar ta papuparirukan, kaseman padrar ti vuvu
pinakeciyu a kinaqacan nimadju, aza namicaucauan aravac ti vuvu i
tjivuluan nu kilaingan a kinaqacan nimdju ika uri padjivic ti vuvu! patje tucu
izuanan azua nia sasuyan a siniraljuv na kemasitjumaq tjai vuvu, kamumalj
amen a seman umaq pinakitjaula pitjumaq, ku sikisuqauqaung tjai kina tjai
kama tjai kaka aya timadju. izua garaljigalj uta vincikan ni vuvu i
tjivuluwan, avan nu nia pinipulaulangan tucu!

aiyanga pakamanguaq a kismulja nia vuvu, tu izua nia sikisaseljang
tua nia sikataqaljan, ika pululjaluljayan, ika pusegaragrangan. tucu anga,
veneliveli anga itjen tua tja kinasalinga, kimaya madjulu anga a
malap kaumaya, pitevar anga itjen. ika namaya ta sicuayan a kimadju a
malang ta nanemanemanga, tja sinan pazangal aravac a tja nemanga!

lima ni kama

paqenetj aken ta sicuayan, azua i djemet ta nia umaq, tatekutekuan azua umaq, sa izua tjajjiqacaqaca nia kaivangavangan, ljakua inika ken na kemeljang tu nalemakudan anga, meneka zua nia kaipalidringan a kadjunangan, sedjilj anga vavavav a umaq sakamaya.

izua ita qadav, kacuin aken ni kina a paljilji ta sengsengan ni kama, pacun aken ta lima ni kama, na djemadjas ta ladruadruq a vatjuljayan a semakusakuc. saka izua ita qadav uta, zemulezul aravac, veneli ti kina ta tatekelen, sa ari tja satjezav a sema tjai tjama ayain aken, mumalj aken a pacun tjai kama a nacemavulid ta vatjuljayan, sadjelung aravac nu pacun aken, tuazua maljian ta mezangal a qadav, inika tjen a temezeng ta sizulezul, ljakua, neka nu kai anema ni kama ta mazeli, mauita kipaququlid a masengseng. ta tjumaq ti kama, ku sikalap ta ziyuri sa ku qivuin “ mazeli sun kama! qiladju a kisuzeliyan... ” ku ayain.

tucu a qadav, manu inika na vaik a masengseng ti kama, qemiradj aken a tji ljaqedi a pacun ta tinse, manu idravan aken ni kama, sa qaqivu “ Puljaljuyan, a ku aljak! namakuda su sikituluan? sikuda pacuwal tjanuaken, inika na kipaququlid a kitulu, ru kivangavang aken tasicuayan, nu

masulem anga tjumaq aken... ” ayain aken. ta semalaput ta ku lima ti kama, maljian ta suragi aravac, ku kivadaqan “ kama, awa suragi aravac ca su lima? ” patevela sadjelidjeli ti kama, aicu mana ki paisuisu a lima, kemeljang sun? aza djemedjedje aken a djemadjas ta vatjuljayan a semanumaq, aya! ku qivuin ti kama “ kama, tisun a nasemanumaq tuca vavavav a umaq? ” ui, liav anga nia sinanumaq i lizuk aya ti kama. aicu a kai ni kama maljian ta sema varung aravac tjanuaken. pacuni kama kinakipaququlid a kitulu, maya mavarung ku ayain, sa djeli anga pacun tjanuaken timadju.

ru patjavat ta inaizuanan a sengsengan ti kama, ljakua nakisamulja a cemavulid ta nia kinacemekeljan, a paquzip tjanuamen a malje lima.

tucu, tjame suragiragi a lima ni kama, nu pacun aken ta lima ni kama, paqenetj aken ta zelian ta kiljivak, sa ulja ken na patja kipaququlid a kitulu a pakaleva tjai kama aya ken a kinemenem.

tagilj a siniputequng na venan

ta sicuayan, mareqali aravac a lutjuk 'atua venan. tuazua neka tequng na venan, sa naputequng a lutjuk tu buulabulay.

izua ita a qadaw, 'iljavaranan ti lutjuk na venan tu “ aqu bulay aravac a sutequng? nanguaq a 'u'isedjamen a palaamu. ” patevela a lutjuk tu “ 'eng! nanguaq dri! ” aya. ini'a kinemnem a pivarung pulja'ui, sa su'alapi a tequng nimadju sa pasedjaman ti venan. gaugaven ni venan a tequng, qaw sa sipadjekec piqulu. sa 'ikai tu “ tucu, 'usitjarudrungan a tequng sa 'uljezayai pasaqayaw a gade, 'uqayamen tu 'inasedjaljep? manu ini. ljizavuanga a masimaza. ” aya. manu “ pedrek ” aya mituluq a sema gade sa 'aulawanga.

kemaljava ti lutjuk tjai venan. sa kinemnem tu “ tjara uri palaamu sa cekel. ” lja'ua, kemaljava kemaljava, ini'a mapacun a ti venan tu mangtjez a cemikel. qaw masizangal a quriaw tu “ ooyi! pangtjezu a kirimu! ” aya.

lja'ua, ini tevela a venan. qadjaw tu i sema inuanga? patjuvililj, ini anan a cikel.

qaw sikeljanganga ni lutjuk tu linutjuk na venan a malap a tequng. qaw mayatucu “ aminanga! aminanga! malutjuk a aicu a ti venan ” aya. qaw sa nakemirimu a lemaing a sema gade. lja'ua, drikitj a kula nimadju, ini

pa'alaing ta venan. qaw sa cemikelanga tjumaq, masituazuanga, masutequnganga lutjuk, tu bulabulay ta na'isumalji.

qaw azua ti venan, uzaianga tequng a tjajja bulayan. sa napuricing anan a uta.

masituazuanga sipapungadananga nu'acaucau a lutjuk tu ti “ lutjuk ” malucu siniaya.

patagilj nua cemelalaq

kasicuayan izua za macidilj a kina a nakemacu tuazua marekaka
vavayan katua uqaljai i vavua a masengsengseng.

azua vavayan nasemevalj tuazua kakauqaljai ka masengsengseng azua.

manu azua kakavavayan qivu tuazua kina, “ tutuanan a ku kaka ”.

ljakua marimu azua kina tua sengesengan, inika temutu tuazua. kaka,
kiqaungan azua kakavavayan, ljakua inika ljemaui azua kina

neka nusivalan nuazua kakavavayan, vaikanga sema vavau tua kasiv
sa senayan a meses azua kaka uqaljai.

manu lemangda a cemas tuazua ljingau nuazua vavayan a semenasenai,
manu salimsim a cemas.

sa sisusvalj timadju tuazua sinevalj a kaka uqaljai,sa pavai tuita sekam,
sa paseljenguaqi a pakataqed.

sa lapi nua cemas azua timadju a vavayan a pasa tjarivavau nua
cemas. ka masulem, lemangda azua kina tua qemauqaung nua uqaljai a

ljingau kipakirimu a semazua pacun.

manu amin azua pinaqeren itua sekam a uqaljai a qemauqaung, ikana
pacun tuazua vavayan.

manu patagilj a mavarun azua kina, kipakim a penalivuljan tjaimadju a
vavayan. kipakiman patua masulem, ljakua inika namakadjumak.

vaikanga pasaumaq azua kina, sa pasemalavi azua kama taicu a
sengesengan, mavarun aravac tiamadju, sa ikamakatezeng pasa qemaung.

kasipakapitjulj a qadau, manu semaumaq azua vavayan, ljakua timadju
nameqacanga, saka namebulai anga.

ka pacun a kama tjaimadju, inika kemeljang tu naljaima vavayan a
aljak, manu kivadaq, “ na kemasinu sun? ”

azua aljak si pasemalau azua sinatjarivavavan a pinakacuan tuazua
aljak si pasemalau azua sinatjarivavavan a pinakacuan tua kama nimadju.

qivu timadju, “ tiaken namasan aljak anga nua cemas, tiaken inikanga
tjemaza tuaicu a tapau. ” timadju nakemakezeng tu inika kiljau kiadjuq.

amin a kiqaung tua matjaljaljak tu pavayan timadju tu tjelu a vat a vaqu. sa
qivu, “ saljinganga tu vaikanga ken, ku kacuin tu ku sitjugut, nu kivaqu aken

muri ku paisuin, sa muri izua zung a zemaing ”.

zemuga

tjengelay a'en a zemuga kemasi qaquunan. ulja nu zemuga mesaceqalj a ku varung. maqati a minseg sa kinemenemen tua nanguanguaq a sengsengan, tauta mebulay a tja vinarungan.

aza ku sinsi na qivu anga tjanua'en a maitucu, “ maya marekutj a zemuga, aza zuga nimitja kininemeneman, nu anema su vinarungan, anema su pinacunan, **ika tja** sikiqezelj, rakacitjen a zemuga pitua qadupu ”. aya timadju.

avan sika tjengelay a'en ta kitulu tua zemuga. aza zemuga pakaleva angata tjanua'en. saka maqati a'en a kileqeleq a pacun ta maretimalji a quljaw itua tja palingulj. namaya tua cangianga a ljavaek, paru musilasilak a qerepus nu qemudjaqudjalj. mamaw tua liljualjuas i kavulungan. paru na ni kama pinecungu a vuteqiteqilj a cevulj, namaya tua siniapu ni vuvu a qudjidjilj a angalj, paru na tjavulung a kaka a vavayan ladruadruq saka qucengecengel a quvalj, izua maretimalji a quljaw a qaljic nua caucau..

kasicuayan, macaqu a penatjez sa vencikan tua cinalivatan nia vuvu. macaqu a semenay katua pakulalu, macaqu a temeqic katua cemepu, macaqu a cemusua tua qata, macaqu a seman umaq tua ljinaviya. ljakua

mapulju a zemugazuga. avan sika sedjelj a kemasi tua linangandan a **tjaucikel** a tja sikeljang tua likisi. tucu anga cavilj, a tja sikac tjevutanga dingwa katua sasingki. avan madjulu anga kiruku ta liaw a sengsengan nua tja palingulj. ljakua amin a zemuga maqati a tja kigaljuin a pacun, sa djemumak taza kakerian a nanemanga. pakatua saliman sa vaik a zemuga tua nasemamalji, manasika aza zuga na padjadjaljudjalju tua tjaliaw a seljecan, saka izua maljian a patarevan.

tucu, saljinga'en tu sanzugain a pinakazuanan nua sikac i qinaljan. zemuga tua liaw a vitjuqan i kalevelevan nu ljazuanga vengin. zemuga tua gang katua vuljaw i pana, zemuga tua djuljat nu maljeveq. zemuga tua djulis nu kaljakesan itua quma ni vuvu i dremedreman. zemuga tua dringay a sinidjameq tua lava ni vuvu i tjaiwan. zemuga tua kinsa ni kina a sanguanguaq a pinuljacengan.

ulja nu tjaivililj saka pacunitjen tua aicu a marka zuga, maqati anan a mapaqenetj taza bulayan na qinaljan imaza i tjuabar.

ljayar

izuwa tu ita cavilj nasaqetju a i qinaljan a caucau tua dralik, maculju saka na ljaljeqel aza saqetjuan, mekudral a tjialj matu izuwa zaljum italadj. aya ti vuvu Kuliw aza saqetjuan minvalak a tja dralik aya, (ljakua u pacunan a itua kakaian a pakata saqetjuan a qadupu, avan na djupiljay mekural), tazua cavilj tjuruvu a namacay tucu saqetjuan, sumaya aicu a saqetjuan, aza na izuwa i **leneq** a marka caucau, ikananguwaq ca **kaizuanan** aya na **Ripung, culeculen** tiamadju a pasa tjaizaya a seman umaq, tucuanga aza kadjunungan zaljuzaljumen sa pasumiseleman sa liaw a **cacalag**.

ti vuvu i Kuliw tjemaucikel ta sicuwayan a pacugan nimadju matucu, tazua na drusa cavilj, aza angalj kinac na **cacalag**, masa gacel ku gucegucen nimadju masan piqay, qau sivaivaik na kina masasaw a papucemel, **tazua nakuya** ravac a sikipucemelan, amin a akacing kata qudjidjilj a zaljum a sidjuwadjuwas, qau a kakanen a kusuli amian **na** **“tipuling”** aya **Ripung taza kusuli**, aza inalangan likupukupu vuteqiteqilj a quljaw. ti vuvu i Kuliw na sinikedreng a papucemel na kina, ljakua aza piqay ika navenala, matazuwa mavuke a ngudjus, mapavalit a taikaku nimadju, avan nu sikasiasiaqe tucu anga. (kapuwamin a tjemaucikel timadju

tjumsaljan a ken a mayatucu, **“namasiaq** aken a kipapacun tucu tua **pinumudinganan**. ka meqaca ken vaivaik aken a magadu muriracev, a na i qinaljan a kakudan lemuwa a **kicaciulan**”.

aicu a i **qinaljan nasecevang ta maqaqeci, patjavat ta kaizuanan, ta** selapyan, ta ljayar. aza sincevuang a pinakazuanan izuwa za nanguwaq, nakuya a milimilingan. avan angata tucu marepuvaljaw itjen kata **maljaqaljan sa kasan cinguljan anga**. kasicuwayan a parekisankuaya **kiciuciul** tua kinaizuwanan kata caucau a maqulip, sa draudravi na timaimanga. a **livuan** maqati anan a matjatjengelay, mamaw kata ni vuvu i Kuliw a pinakazuwanan. na maljaqic a mudingan, ljakua timadju kemereng sa nanguwaq a vinarungan ta sikac. tucu liaw anga vuvu nimadju, a palavacan na madjumulj anga zaisang, a sikudakuda papaqenetj tjanua’en. timitja caucau pravac **itjen**, a pazangalan nu na paravac sun maqati a masugeceng sa pavacaqi a na pazangal.

tjemelju

kasicuwayan nu patjaljun a kaljasalutan i cengeceng tu kaljaqudjalan a nanagac katua hacigac, ljakuwa ika mavala a maqacuvucuvung tu marekivalavala tu mazazeliyuliyuljan a kicapilj ta masalut na tjumaljiyaqaljan. aicu a tja kadjunungan a kacalisiyn izuwa tja pana tja veljeluwan avan sikakicaquwan itjen ta tjemelju. avan a tjasipacacikelan tua tja quma tua tja sivaikan a tjeqalja a paljilji ta tjasalasaladj ta tjasudju ta tjakaka.

nu tjemelju itjen izuwa a masanpidalj a tjasikeljakeljang tu ika gemagalj nu tjemelju itjen. a sangasangasan akuya anga ta tjemelju nu qaca sa rimurimuk a zaljum, izuwa nu namasikaiv izuwa nu maqarubarubarubay a qaciljay, nakuya uta semanljemet tu ika qaca a zaljum, aicu a zaljum i pana pupicul aravac kumalji a kedri nu tjemakulakula kiputukuzan itjen tu maqati a tja kitarangan satje karucaqu a masipicul, qemaljudj aravac nu tjemakulakula a zaljum aya ramaljemaljeng, sotaladan a qaciljay sa vaikan na zaljum a tjakula nu ika tjen a nakinemenem sipagaljugalju itjen a mipuq satje qaljudjan. a tja sipasitukuzan uta mavan a sikikakeljakelja ta kinaqacan na zaljum.

a sikamasanmusalj nu qaca zaljum sa qemaljuqaljudj, cemavulid itjen ta qaciljay tu papesadjelung ta tja tjingtjing tu makapaqecev nu pasasiqaljudj itjen.

a sikamasantjelulj nu makasiyusiyuc a zaljum maqati tjen a tjemelju a vavayavayan, nu makavaruvurung a makaqavaqavan anga kiljaljava itjen ta maqati a patjelju a uqaljaqaljay. nu sinevalj itjen a tjemelju tja paqaqecapen ta tjakula a nasemevalj neka nu sidjadjas tja nuitjen a lima, nakigemegem itjen a parudrail a sinevalj. nu tjemelju itjen tja kuletjen a kinmelavan na pana sa kemasizaya a parukipaqaqaljuqaljudj. nu lemimu anga ta caucau, kipaqaqaljudj itjen satje paruvatu a kemavekavekav sa paljenguwaq a tjeljaving.

nu cinepengan sa pinljuqan anga a pana nakuya kipaqaqadilj a tjemelju, lemagav itjen a remagaduwan, nu ika tjen a cemikelj. tjuru a tjakaka a tjasekezan, nu i vavuwa izuwa tja sinantjaljaumaq kumlji a ika nitjen a tapav, tjakakudan a maqaqeljiqeljing nakuya kisabelja. a nanguwaqan a nakuyaan ika tja kavililj aya tjaucikel naramaljemaljeng.

pazangalan nua semanumaq

izua tjaucikel nua tja ramaljemaljeng a mayatucu, tasicuayan azua tja semanumaq a Paiwan zuku, tja sinan pazangal aravac a sengesengan, maljiyan tua semuqadav, maljiyan tua semupicul, neka nu vatjuljayan neka nu qavu a lingga, neka nu kaitati a namaya tua tja umaq tucu, saka azua sisanumanumaq a nemanga, masi gade masi pana a qaciljai a kasiv.

saka aicu a qinaciljai a umaq, nanguaq angata nu umaqan, nu kaljaljaqelan maseljec itjen, nu kaljazulezulan ljemaljaqeljaqel sakamaya. manasika nu izua semanumaq tasicuayan, mapacun aravac a tja rasudjan i qinaljan, nu kemeljang a mareka tja kaka i qinaljan, katua mareka tja qali(drava) a tja ljaqediqedi, tu uri semanumaq itjen, mangtjez a pusaladj, sinan sengsengan anga a namaitucu a marepusarasaradj tua saliman niamadju, inika pupateljipan tua picul, neka nu mavulaqut, neka nu kipasaladj, neka nu kiluvad tua zailiu uta, nakemasi varung a qemeljing sakamaya, saka izua mare kirangerangez a tja kakudan uta. tucuanga nu tja pacunan mun, salimanga mun tua kipaisu, penaisu anga mun tua kemudanga, sa kedri anga nu marepusalasaladj tua sengsengan. ta sicuayan nu makasanumaq itjen, pupalisian a maleva, cemulju itjen tua qacang tua

kuka, venawa, qemavai sa cemavu, sa djaulji a mareka ljaqediqedi a mareka kaka katua mareka qali(drava) a ramaljemaljeng, sa kalevai a mapuljat a zeliyan a paulan niamadju, mapuzangal aravac tua liningdjelj a umaq, qaqivuina a pulingav a papuluqem tuca umaq uta.

saka nu izua anga tja umaq, maqepuqepu a tja ramaljemaljeng, sa kaljavar tu paka ljaimai a umaq, nu izuanga a ngadan nua umaq, pasemalav tua sikataqaljan tu ljaima cu a umaq, ayatua a ngadan nua tja umaq, namaya tua tja ngdang a caucau, mana pukeljang tua tja ngadan tua tja kinalingdjeljan i qinaljan, tja sinan picul sinan mudingan uta, aicu a ngadan na umaq, nisun a ngadan a patjepalalaut. mana kisun na pacun nu cuayanga, azua umaq i paljing, pinu vecikan tua ngadan nua umaq niamadju, izua uta kisun a lemangda tua tja sikataqaljan, azua ngadan nimadju, pinazuljuan ta ngadan na umaq a piqayav tua ngadan nimadju, izua uta pini pavilivililj tua ngadan nimadju. saka a tapualjakan a kitaladj tuca umaq, maqati a kipungadan tua umaq a mapuljat. nu izuanga ngadan nua umaq, nu tedep itjen uri na suljivatj uri na sekanavalj itjen, aya tjaucikel nua ramaljemaljeng.

Palalj a Qadris

izua maqacuvucuvung a uqaljaqaljai a se Payuan zuku, tjenglai aravac a sema cemcemel a qemaljup.

izua mareqali a uqaljaqaljai vaik tiamadju a sema cemcemel i gadu. temeljar aravac a qiljas tucu a vengin, maru pakeljang tu uri izua a sinipapusepi ayaya a kinemnem timadju. ljakua na seminapulju a i gadu, neka nu malangdangeda nukanema.

salilim anga a vengin i gadu, ljakua tjaukaizua a mapacun a qemuzimuzip, izua na litequc tua maca a lava i vavaw tua kasiw, ka sipaqidev tua kuang niamadju, sa pacun a lava tuazua a maqacuvucuvung, qivu a mezangal a “ mayanan, maya ken a kemuang, ayatua ramaljeng anga ravac aken, sulaic anga aku vutjulj, inianga kasanguaq a kanen, ” aya. kinemnem a maqacuvucuvung pakapaqulid tua kai, sa rukuzi a kuang nimadju, sa pazurung tiamadju a ljiya gadu a kipakim tua sacemel.

pai tuazua ljiyazuanga a vengin, manu pacun tiamadju tua temutututu anan a mareka aljak a kinakina nua vavui, ka malap timadju tua kuang sa paqidev, azua temutututu anan a kinakina na vavui, qivu ta maqacuvucuvung a “ paulau aken, aicu a ku aljak a kedrikedrianan, nu su

papacain aken, kimaru su papacain aku aljak tua culjan uta ”, aya. pai azua maqacuvucuvung saleljeselj sa tjaulai anga azua kinakina a vavui. ka pacun a pasacadja tiamadju izua bulabulai aravac a drusa a venan, kamalap tua kuang azua maqacuvucuvung, qivu a kiqaung azua ita a venan, tjaupuvaljaw amen katiyaw, kiqaung aken tu ini a su papacain amen, aya.

pai kipavala azua maqacuvucuvung tu pazangal a tjenglai, paseturudj timadju sa lavuti anga azua drusa a velan.

pai uri pasa maljianga, nekanan nu djinamaq anema a sacemel niamadju. makelekel azua qali nimadju sa qivu, “ qaliyan, makudan itjen? neka nutjadjinameq a ita vengin, aya.

pai namasudram tiamadju a vaivaik a pasa laulauz a pasa qinaljan, sa paljaljuljulju tua uper a djemaladjalan.

manu palemek tu, sepakamaca azua galiljgilgilj nu mapaqulja tua teljar nua qiljas, sa ljiyaduti nuazua madrusa a maqacuvucuvung, manu mavan azua tjalja bulayan a tjaljaparavacan a palalj na qadris. pai sa alapi anga azua palalj nuazua mareqali a madrusa, sa kacui anga a malevaleva anga tiamadju a vaik a pasa qinaljan.

ti tjugelui kati ngangai

izua macidilj a vavayan, pualjak tua madrusa uqaljaqaljai.

izua tu ita qadaw, sipasevalj nua kina azua tjaljaljak a aljak tua

tjavulung a kaka sa kacui a sema mavua. kadjemaljun i vavua timadju

maculja anga azua aljak a lumamad sa qaungqaung, qivu azua kaka tjavulun

tua kina, “ kina, maculjang a a ku kaka, ulja su patutuan anan, sana su

karakuda? ” aya. “ mayanan, tjaudjaljudjaljun itjen i vavua, ini anan

tjekuda? ” aya kina temvela.

pai kacuai anga, qemauqaung anga uta a kaka tjaljaljak, pai savaik anga

uta a kiqaung tua kina azua kaka a tjavulun, “ qemauqaung anga uta ku kaka,

patutu anan a ku kaka! ” aya. “ mayanan, ulja ken a padjavai anan! ” aya

kina temvela.

ka sikecengcengelj anga, tjaqemaung anga a kaka a tjaljaljak, savaik

anga uta timadju a djemaulj tua kina, sa qivu, “ kina, maculjanga ravac a ku

kaka, cuai anga ravac a qemauqaung uta. ” aya.

kavililj anga, cemikel a sema tapaw a kina, sa puntalj a kemsu ta

cengelj, inika nakisumavan tua qemauqaung a aljak nimadju. kamakesa

anga a cengelj, kacuin nua kina a kakanen a pasa tua kakivaliyan i vavaw

tua kasiw, sa kananga timadju a macidilj. tjemqang a pacun tua kina a

madrusa a marekaka, ljakua inika nasemumavan tjayamadju a kina. maculja

anga paqulid tiamadju, pai a kaka tjavulun malap tua kinlu a ngicu nua kina

sa pakani a kaka a tjaljaljak.

ka mavetu anga a kina, vaik uta cemikel a sema sazazatj a **karakuda, sa**

patudur a karakuda a patjemasulem.

ka uri masulem anga, pazazekatj a kina “ ari, ari, ari, sevalju a su kaka,

uri masulem anga ari vaiki anga a tjumaq. ” aya. sa tuqulji a uri kacuin a

nemanemanga, sa vaik a kitjausangas timadju.

pai kapacun tiamarkaka tu vaivaik anga kitjausangas a kina niamadju,

masudram aravac tiamadju sa qivu, “ maculja anga itjen aravac, neka

nutjapicul a djemavac, tjananguaq a tja pedrusain a **su siyalja, satjasan ikui,**

sa su koval kitjasan palalji anga, kitjen a maqati anga a minlayap. ” aya

tiamadju. sa qaqivui anga a kaka tjaljaljak, “ tjaljaljak sun, tisunai a

makaljavljav, nu pinlayalayap sun ngangai ngangai aya-u anga, aya

tjavulung aken tjanusun, tiyakenai anga maka gadugadu! ” tjugelui tjugelui

aya kakatjavulun a zemaizaing a minlayalayap a pasa gadu.